

SAYI : 94019529-101.07.04-E.6951

BAŞVURU NO : 2017/16193

KARAR TARİHİ : 20/04/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın, uzlaştırmacı sınavına girebilme talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 21.12.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, 4 yıllık maden mühendisliği ve 4 yıl Açık Öğretim Fakültesi İşletme bölümü mezunu olduğunu, Uzlaştırmacı olmak için başvurduğunu, ancak en az 2 hukuk dersi alması gerektiğinin belirtildiğini, maden mühendisliğinde aldığı derslerden muaf olduğu için işletme bölümünü okurken yalnızca 1 hukuk dersi aldığını, ancak üç hukuk dersini maden mühendisliğinde aldığını, ifade ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı'na, 15/02/2018 tarih, E:2074 sayılı yazımız ile bilgi ve belge talep edilmiş olup, Daire Başkanlığı'nın 28/02/2018 tarihli cevabi yazısında;

2.1. 'Önödeme, kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve uzlaştırma gibi cezada alternatif usullerin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak, görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerilerini Bakanlığa sunmak, cezada alternatif usuller konusunda kamuoyunu bilgilendirici çalışmalar yapmak. ulusal veya uluslararası nitelikte bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmaları teşvik etmek ve desteklemek, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak, görev alanına giren istatistiklerin derlenmesi ve yayımı konusunda Bakanlığın ilgili birimleriyle iş birliği halinde çalışmak, ceza mevzuatı ile Bakanlığa verilen alternatif usullere ilişkin görevleri yerine getirmek üzere Genel Müdürlüğümüz bünyesinde 10/10/2016 tarihli Bakan Olur'uyla "Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı" kurulmuştur.

2.2.02/12/2016 tarih ve 29906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu maddesi ile de 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, Genel Müdürlüğümüz görevleri arasına ceza muhakemesinde alternatif uyumsuzluk çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak görevi eklenmiş ve Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı yasal kimliğe bürünmüştür.

2.3.Söz konusu düzenleme kapsamında; 2992 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde; uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek, Başkanlığımızın görevleri arasında sayılmıştır.

2.4.Öte yandan, 5271 sayılı Kanun'da uzlaştırmacıların; avukatlar veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından görevlendirileceği belirtilmiş, Yönetmeliğin "Uzlaştırmacı siciline kayıt olma şartları" kenar başlıklı 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendinde ise; üniversitelerin hukuk fakültelerinden mezun olan veya hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat veya maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olanların hukuk öğrenimi görmüş kişi kapsamında değerlendirildiği hüküm altına alınmıştır. Bu suretle kanunda açıklanmayan bu hususa Yönetmelikte yer verilerek uygulamada meydana gelebilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

2. 5.Kanun koyucunun, açıkça hukuk fakültesi mezunlarının uzlaştırmacı olarak görevlendirilebileceği şeklinde düzenleme yapmamış olması sebebiyle "hukuk öğrenimi görmüş kişi" kavramı geniş bir biçimde yorumlanmıştır. Bununla birlikte bahse konu düzenlemede, hukuk öğrenimi görmüş kişiler yönünden her ne kadar mezun olunacak bölümlere ilişkin genel belirleme sayma yoluyla yapılmış ise de şayet başvuran, belirtilen bölümlerden birisinden mezun olduğu halde, mezun olunan bölümün müfredatında hukuk ya da hukuk bilgisi programlarına yeterince yer verilmemiş ise kişinin yeterli hukuk bilgisine sahip bulunduğu mütalaa edilerek uzlaştırmacı olarak görevlendirilmesi kanun ve yönetmelik hükmünün amaçsal yorumuna göre mümkün olmamalıdır.

2.6. Özetle; kişinin "hukuk öğrenimi görmüş kişi" kavramı içerisinde değerlendirilebilmesi için, öncelikle Yönetmelikte sayma yoluyla belirlenen alanlardan mezun olması ön şartını sonrasında ise hukuk ya da hukuk bilgisini programlarında yeterince görmüş olması koşulunu bir arada taşıması gerekmektedir.

2.7. Yönetmelik hükmünde "hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren ibaresi kullanılmıştır. Adayın hukuk öğrenimi görmüş kişi kapsamında değerlendirilebilmesi için kaç tane hukuk dersi ile hangi derslerin alınması gerektiği hususunu belirleme, adayın mezun olduğu bölümde aldığı dersleri gösterir not dökümüne göre takdir etme yetkisi idareye bırakılmıştır.

2.8.Buradan hareket ile, önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak, uzlaştırmacı temel eğitimine ilişkin usul ve esaslar ile eğitim verecek kurum ve kuruluşların niteliklerini belirlemek. uzlaştırmacı eğitimi sonunda yapılacak sınavın usul ve esaslarını belirlemek ve sınavları yapmak, uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek gibi görevleri haiz olan Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı tarafından, bahse konu alanlardan mezun

olanların, Yönetmelikle yer alan hukuk öğrenimi görmüş kişi kavramı kapsamında değerlendirilebilmeleri için kaç tane ve hangi dersleri görmeleri gerektiği hususu belirlenmiştir.

2.9.Keza uzlaştırma kurumu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda düzenlenmiş bir kurum olmakla birlikte, mahiyeti itibariyle bir kısım hukuk dalları ile yakından irtibatlı olup, diğer bir kısım hukuk dalları ile ise ilgisi ve bağlantısı bulunmamaktadır. Buradan hareket ile belirleme yapılırken adayın, uzlaştırma kurumuyla yakından ilgisi bulunan anayasa hukuku, ceza hukuku (genel hükümler), ceza hukuku (özel hükümler), ceza muhakemesi hukuku, hukuk başlangıcı/hukuka giriş /hukukun temel kavramları/temel hukuk, ticaret hukuku, iş hukuku, borçlar hukuku derslerinden en az ikisini görmüş olması gerektiği değerlendirilmiştir. Görüldüğü üzere idarece bu derslerin tümünü değil, en az ikisini görmüş olma şartı aranmıştır. Zira uzlaştırmacı göreve başlayınca uzlaştırma sürecinin her aşamasında söz konusu bilgileri kullanacak ve uygulayacaktır.

2.10.Öte yandan "hukuk öğrenimi görmüş kişi" kapsamında uzlaştırmacı olabilecek kişinin söz konusu dersleri "görmüş" olmasının bir gereklilik olduğu izahıtan varestedir. Bununla birlikte Anadolu Üniversitesi gibi bir kısım üniversitelerde, öğrenci, bir kısım derslerden ilgili birim kurulu kararı ile muaf tutulabildiği gibi, başka bir yükseköğretim kurumundan başarmış olduğu dersler nedeniyle de muaf tutulabilmektedir. Bu bağlamda; ilgilinin not dökümünde, yukarıda anılan derslerden herhangi birisinin muaf olarak görüldüğü durumlarda, söz konusu ders yönünden belirtilen muafiyetin ilgilinin Yönetmelik kapsamında hukuk öğrenimi görmüş kişi olarak değerlendirilmesi yönünden geçerli kabul edilebilmesi için; ilgilinin not dökümünde muaf olarak görünen dersi, mutlaka daha öncesinde görmüş olması lazım gelmektedir. Başka bir ifade ile bahse konu derse ilişkin verilen muafiyetin; ilgilinin söz konusu dersi daha öncesinde görmesinden ve başarılı olmasından ileri gelmesi gerekmektedir.

2.11.Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde görüşe konu somut talebin incelenmesine geçilir ise;

2.12....’ın 2018 Adalet Bakanlığı Uzlaştırmacı sınavına yönelik olarak Bakanlığımıza herhangi bir başvurusu bulunmamaktadır. Adı geçen, Başbakanlık İletişim Merkezine 05/12/2017 tarihli ve 1701848305 sayılı başvurusu ile; "İşletme mezunu olurken maden mühendisliğinde aldığı derslerden muaf olduğu için üç tane hukuk dersini maden mühendisliğinde, bir adet hukuk dersini de İşletme bölümünde aldığı, kendisine uzlaştırmacı olamayacağına belirtildiğini, İki lisans fakültesi mezunu olarak uzlaştırmacı olabilmesi gerektiğini" beyan etmiş, Daire Başkanlığımızın 27/12/2017 tarihli ve 24340503-659-0319-2017-E.1083/85203 sayılı yazısı ile de ilgiliye; "5271 Ceza Muhakemesi Kanununun "Uzlaştırma" kenar başlıklı 253 üncü maddesinin yirmi dördüncü fıkrası uyarınca uzlaştırmacıların avukatlar veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından görevlendirildiği, 05/08/2017 tarihli ve 30145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliğinin, "Uzlaştırmacı siciline kayıt olma şartları" kenar başlıklı 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendinde ise; üniversitelerin hukuk fakültelerinden mezun olan veya hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat veya maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olanların hukuk öğrenimi görmüş kişi kapsamında değerlendirildiği, buradan hareket ile uzlaştırmacı eğitimine hukuk öğrenimi görmüş kişiler yönünden, hukuk fakültesi mezunlarının yanısıra üniversitelerin:

- *Siyasal Bilgiler Fakültesi*
- *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*
- *İktisat Fakültesi*
- *İşletme Fakültesi*

Mezunlarından, müfredatında;

- *Anayasa Hukuku*
- *Ceza Hukuku (Genel Hükümler)*
- *Ceza Hukuku (Özel Hükümler)*
- *Ceza Muhakemesi Hukuku*
- *Hukuk Başlangıcı,/Hukuka Giriş /Hukukun Temel Kavramları /Temel Hukuk*
- *Ticaret Hukuku*
- *İş Hukuku*
- *Borçlar Hukuku*

Derslerinden en az ikisini görmüş olanların başvurabileceği,

Öte yandan ilgilinin başvurusunda, yukarıda anılan derslerden herhangi birisinin muaf olarak görüldüğü durumlarda, söz konusu ders yönünden belirtilen muafiyetin uzlaştırmacı eğitimine başvuru yönünden geçerli kabul edilebilmesi için; ilgilinin, not dökümünde muaf olarak görünen dersi mutlaka daha öncesinde görmüş ve söz konusu dersten başarılı olmuş olmasının lazım geldiği, başka bir ifade ile bahse konu derse ilişkin verilen muafiyetin; ilgilinin söz konusu dersi daha öncesinde görmesinden ve başarılı olmasından ileri gelmesi gerektiği,

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, başvurunuzda belirtildiği üzere uzlaştırmacı eğitimine başvurulabilmesi için gerekli olan Fakültelerden biri olan İşletme Fakültesinden mezun olmanız ve bu Fakültede hukuk dersleri için verilen muafiyetin söz konusu dersleri daha öncesinde görmenizden ve başarılı olmanızdan ileri geliyor olması halinde, Yönetmelik kapsamında hukuk öğrenimi görmüş kişi olarak değerlendirilebileceğiniz,” şeklinde bilgi verilmiştir.

2. 13. İşletme Fakültesi mezunu olduğunu beyan eden adı geçeninin, yukarıda anılan derslerden en az ikisini görmüş olması gerekmektedir. Söz konusu derslerden birinin veya birkaçının işletme Fakültesine ilişkin not dökümünde muaf olarak görünmesi hâlinde ise, söz konusu dersler yönünden belirtilen muafiyetin ilgilinin Yönetmelik kapsamında hukuk öğrenimi görmüş kişi olarak değerlendirilmesi yönünden geçerli kabul edilebilmesi için; ilgilinin söz konusu dersi daha öncesinde (Örneğin başvuruda belirtildiği gibi Maden Mühendisliği Bölümünde) görmesinden ve başarılı olmasından ileri gelmesi gerekmektedir. ”

Cevabının verildiği görülmüştür.

3. Başvuran, başvuru belgesinde, İşletme Fakültesi’nde 1 hukuk dersi aldığını belirtmiş, başvurudan istenen transkriptte ise 3 hukuk dersi aldığının tespiti üzerine, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’ne, 26/03/2018 tarih, E:5362 sayılı yazımız ile bilgi belge talebinde bulunulmuş, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 05/04/2018 tarih, E:38955 sayılı yazısı ile;

3.1. “... T.C. kimlik no’lu ..., Üniversitemiz Açıköğretim Sistemiyle öğretim yapan İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programına 2009-2010 öğretim yılı 09/11/2009 tarihinde İkinci Üniversite kapsamında kayıt yaptırmış 21/07/2014 tarihinde öğrenimini tamamlayarak 2014-183586 diploma numarası ile Üniversitemizden maun olmuştur. Diplomalara, mezunların bağlı oldukları Üniversitemiz Açıköğretim Fakültesi bürolarına gönderilmekte olup mezuna ya da yasal vekiline imza karşılığında teslim edilmektedir. Diploma kopyaları Üniversitemizde bulunmamaktadır.

3.2. ..., Üniversitemiz Açıköğretim Sistemiyle öğretim yapan İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programında; 2009-2010 Öğretim yılında "Hukuka Giriş" dersini alıp "63", 20102011 öğretim yılında "Ticaret Hukuku" dersini alıp "50", 2011-2012 öğretim yılında "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku" dersini alıp "53" başarı notuyla başarılı olmuştur.

3. 3.Üniversitemiz Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakülteleri Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 16 — (I) maddesinde; "(Değişik:RG-5/9/2017- 30171) Anadolu Üniversitesi Merkezî Açıköğretim ve Uzaktan Öğretim Sistemine göre öğretim yapan fakültelelere kayıt yaptıracak öğrencinin ders transfer İşlemlerinde; daha önceden almış ve başarmış olduğu Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (1-11), Türk Dili (1-11) ve Yabancı Dil (1-11) dersleri için MU harf notu verilir ve bu notlar Not Durum Belgesinde MU harf notu ile gösterilir. Bu derslere ilişkin ders transferi talebi, sadece bir kez olmak üzere kayıt tarihleri arasında yapılır." denilmektedir.

3.4. Bu nedenle, bir yükseköğretim kurumundan alınan ve başarılı olunan Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (1-11), Türk Dili (1-11) ve Yabancı Dil (1-11) dersleri dışındaki dersler İçin ders muafiyetinin yapılması mümkün değildir. İlgili yazıda belirtildiği şekilde ... İçin İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programında "Hukuka Giriş", "Ticaret Hukuku" ve "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku" derslerinden ya da herhangi başka bir dersten muafiyet İşlemi yapılmamıştır.

3.5...., yukarıda açıklandığı şekilde; "Hukuka Giriş", "Ticaret Hukuku" ve "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku" derslerinden muaf olmamış ve Üniversitemiz Açıköğretim Sistemiyle öğretim yapan İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programında bu dersleri alıp başarılı olmuştur." Cevabının verildiği görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" başlıklı **13. maddesinde**; "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*"

5. Anayasanın "*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*" başlıklı **74. maddesinin 3. ve 4. fıkralarında**; "(3) Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. (4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."

6. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "*Kurumun görevi*" başlıklı **5. maddesi**; "(1) Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. (2) Ancak; a) Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, b) Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, c) Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar, ç) Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri, Kurumun görev alanı dışındadır." şeklinde düzenlenmiştir.

7. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Uzlaştırma*" başlıklı **253. maddesinde** "(1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişininin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),

2. Taksirle yaralama (madde 89),

3. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
 4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
 5. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Hırsızlık (madde 141),
 6. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Dolandırıcılık (madde 157),
 7. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
 8. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.
- c) (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.
- (2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.
 - (3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, (...) (1) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 - 5918/8 md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.
 - (4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırmacı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren üç gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.
 - (5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.
 - (6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.
 - (7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.
 - (8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.
 - (9) (Mülga: 24/11/2016-6763/34 md.)
 - (10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırmacı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.
 - (11) Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görülen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır. (3)
 - (12) Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Uzlaştırma bürosu bu süreyi en çok yirmi gün daha uzatabilir.
 - (13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar

görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

- (14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.
- (15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. **(Ek cümle: 24/11/2016-6763/34 md.)** Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.
- (16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.
- (17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.
- (18) Uzlaştırmacının sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.
- (19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksitli bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.
- (20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.
- (21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek uzlaştırma bürosuna verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.
- (22) **(Değişik birinci cümle: 24/11/2016-6763/34 md.)** Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.
- (23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.
- (24) **(Değişik: 24/11/2016-6763/34 md.)** Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.
- (25) **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet

başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

7.1. 5271 sayılı Kanunu'nun "Mahkeme tarafından uzlaştırma" başlıklı 254. Maddesinde " (Değişik: 6/12/2006-5560/25 md.)

(1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usule göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir. (1)

(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.

8. 29/3/1984 tarihli 2992 sayılı Adalet Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünden Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 9. maddesinde Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında "ı) (Ek: 24/11/2016-6763/9 md.) Ceza muhakemesinde alternatif uyuşmazlık çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak," olduğu,

8.1. Aynı Kanunu'nun 9. maddesinde "(Ek fıkra: 24/11/2016-6763/9 md.) Birinci fıkranın (ı) bendindeki görevleri yerine getirmek amacıyla Genel Müdürlük bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulur. Bu Başkanlık;

- a) Önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak,
- b) Görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerilerini Bakanlığa sunmak,
- c) Uzlaştırmacı temel eğitimine ilişkin usul ve esaslar ile eğitim verecek kurum ve kuruluşların niteliklerini belirlemek ve bunlara izin verilmesini Bakanlığın onayına sunmak, bu kurum ve kuruluşları listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak,
- d) Uzlaştırmacı eğitimi sonunda yapılacak sınavın usul ve esaslarını belirlemek ve sınavları yapmak,
- e) Uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları, görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek,
- f) Uzlaştırmacılara verilecek dosyaların tevzi esasları ile aylık olarak verilebilecek azami dosya sayısını belirlemek,
- g) Uzlaştırmacıların denetimine ve performansına ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- h) Alternatif usuller konusunda kamuoyunu bilgilendirici çalışmalar yapmak,
- ı) Ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek,
- i) Görev alanına giren istatistiklerin derlenmesi ve yayımı konusunda Bakanlığın ilgili birimleriyle iş birliği hâlinde çalışmak,
- j) Görev alanıyla ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlarla iş birliği yapmak,
- k) Uzlaştırmacı Asgari Ücret Tarifelerini hazırlamak, görevlerini yerine getirir." maddesi düzenlenmiştir.

9.26594 Resmî Gazete sayılı 26/07/2007 tarihli Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Uzlaştırmacının Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in (MÜLGA) "Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıda aranan nitelikler ve görevlendirilme usulü" başlıklı 15. maddesinde "(1) Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıların görevlendirilmesinde aşağıdaki şartlar aranır: a) Üniversitelerin hukuk fakültelerinden mezun olmak,

b) Hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idarî bilimler, iktisat ve maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmak, c) Hukuk dalında yüksek lisans ya da doktora yapmış bulunmak,

ç) Baroya kayıtlı avukat olmamak,

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere; 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş ve affa uğramış, ertelenmiş ya da paraya çevrilmiş olsa bile kesinleşmiş bir kararla veya Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, millî savunmaya, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan ya da zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve haksız mal edinme suçlarından biriyle hükümlü bulunmamak,

e) Disiplin yönünden meslekten ya da memuriyetten çıkarılmamış veya geçici olarak yasaklanmamış olmak.

(2) Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacılar, ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından belirlenen listeye kayıtlı olanlar arasından seçilirler. Bu listeye kayıtlı olan uzlaştırmacılar sadece kayıtlı buldukları il sınırları içerisinde değil ülke çapında görev alabilirler.

(3) Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, Ceza Muhakemesinde uzlaştırmacı olarak görev almak amacıyla listeye kaydolmak için her yılın Kasım ayının sonuna kadar Cumhuriyet başsavcılığına bir dilekçeyle başvurur. Başvurular şahsen yapılabileceği gibi, kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluş aracılığıyla da yapılabilir.

(4) İletişim bilgilerini içeren başvuru dilekçesine;

a) Nüfus cüzdanı örneği,

b) T.C. kimlik numarası,

c) Mezuniyet belgesinin onaylı örneği,

ç) Adli sicil kaydı,

d) İki adet vesikalık fotoğraf,

e) Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesi uyarınca yapılacak eğitimlere katılacağını beyan eden dilekçesi,

f) Varsa kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluşun isimleri, eklenir.

(5) Başvuranların talepleri kaydedilerek ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılığınca başvuru tarihinden itibaren otuz gün içerisinde değerlendirilir.

(6) Başvuranın birinci fıkradaki şartları taşımaması veya dördüncü fıkrada belirtilen belgelerin eksik olması hâlinde talebin reddine karar verilir. Redde ilişkin karar ilgilisine tebliğ olunur.

(7) Talepleri uygun görülenlerin adı ve soyadları, açık adresleri, telefon numaraları yazılarak, oluşturulan liste her yıl Ocak ayı içerisinde en az yedi gün süre ile adliyede herkesin görebileceği bir yere asılır. Ayrıca Cumhuriyet başsavcılığının internet adresinde ilân edilir. Oluşturulan listenin bir örneği, merkezdeki hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile yargı çevresindeki mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarına bildirilir.

(8) Liste, ayrıca yazılı ve elektronik ortamda hazırlanarak her yılın Ocak ayının sonuna kadar Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına gönderilir. Gönderilen listeler bu birim tarafından yayımlanır.

(9) Listede yer alan uzlaştırmacının;

- a) Listeye kabul şartlarını sonradan kaybetmesi,
b) Bu Yönetmelikte belirlenen şartlardan herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması, c)
Listeden çıkarılmayı talep etmesi,
ç) Uzlaştırmacılıkla bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunması,
d) Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesi uyarınca yapılan eğitimlere katılmaması, durumunda
listeden çıkarılır.

(10) Listeden çıkarılmasına ilişkin karar ilgiliye tebliğ edilir ve ayrıca yedinci ve sekizinci fıkralarda belirtilen yerlere gönderilir.

(11) Zorunluluk hâlinde listeye kayıtlı olmamasına rağmen, bu maddede belirtilen şartları taşıyan hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından da görevlendirme yapılabilir.’ ;

10. 30145 Resmî Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin “Uzlaştırmacı görevlendirilmesi” başlıklı 12. maddesinin 1. fıkrasında “ (1) Uzlaştırma bürosuna gönderilen dosyanın uzlaştırmadan sorumlu Cumhuriyet savcısı tarafından incelenmesi sonucunda, gönderme kararına esas suçun uzlaştırma kapsamında kaldığının anlaşılması hâlinde uzlaştırmacı görevlendirmesi, Daire Başkanlığı tarafından belirlenen listeye göre ilgili Cumhuriyet savcısının onayıyla yapılır”;

10.1.Aynı Yönetmeliğin “Uzlaştırmacı siciline kayıt olma şartları” başlıklı 48. maddesinde “ (1) Sicile kayıt başvurusu, Daire Başkanlığına elektronik ortamda başvurmak suretiyle yapılır.

(2) İlgilinin, uzlaştırmacı olarak görev yapmak istediği ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı ile iletişim bilgilerini içerir başvuru dilekçesine;

- a) Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası,
b) Mezuniyet belgesi ile hukuk fakültesi mezunları dışındakiler için not dökümüne ilişkin

belgenin onaylı örneği,

- c) Son altı ay içerisinde çekilmiş vesikalık fotoğraf,
ç) Varsa kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluşun isimleri,
d) Uzlaştırmacı eğitiminin tamamlandığını gösterir katılım belgesinin aslı veya onaylı örneği,
eklenir.

(3) Uzlaştırmacı siciline kaydedilebilmek için;

- a) Türk vatandaşı olmak,
b) Tam ehliyetli olmak,
c) Avukatlar yönünden baroya kayıtlı olmak,
ç) Hukuk öğrenimi görmüş kişiler yönünden üniversitelerin hukuk fakültelerinden mezun olmak veya hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat veya maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olmak,
d) Kasten işlenmiş bir suçtan mahkûm olmamak,
e) Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak,
f) Uzlaştırmacı eğitimini tamamlamak ve yazılı sınavda başarılı olmak,
g) Disiplin yönünden meslekten veya memuriyetten çıkarılmamış ya da geçici olarak

yasaklanmamış olmak,
gerekir.

(4) Sicile kayıt için başvuruda bulunacak kişinin fiilen yürütmekte olduğu asıl mesleğinin ilgili mevzuatında, uzlaştırma faaliyetini yürütmesine engel bir hüküm bulunmamalıdır.

(5) Üçüncü fıkrafta sayılan sicile kayıt şartlarını taşıdığı anlaşılan ve belgelerinde eksiklik bulunmayan başvuru sahipleri uzlaştırmacı siciline kaydedilir. İlgililerden, şartları taşımadığı

anlaşılan veya verilen bir aylık süreye rağmen eksik belgelerini sunmayan başvuru sahiplerinin sicile kaydı yapılmaz.

(6) Başvurular hakkında geliş tarihinden veya eksik belgenin ikmalinden itibaren iki ay içinde karar verilerek ilgisine de tebliğ edilir.

(7) Belge eksikliği nedeniyle sicile kayıt talebi reddedilen kişiler eksik belgeleri ikmal ederek yeniden sicile kayıt için başvuruda bulunabilirler.

(8) Uzlaştırmacı, üçüncü fıkrada sayılan şartlarla ilgili olarak, kendisine ait bilgilerde meydana gelen her türlü değişikliği bir ay içinde, varsa belgesi ile birlikte Daire Başkanlığına bildirmek zorundadır.

(9) Sınavda başarılı olanların sınav sonuçları, yenileme eğitimlerini de tamamlamak şartıyla, sicile kayıt yaptırınca kadar geçerliliğini korur.”;

hükümleri düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

11. İlgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, başvuru konusuna ilişkin “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12.30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 4. maddesinde uzlaşma “Uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle, şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar görenin Kanun ve bu Yönetmelikteki usul ve esaslara uygun olarak anlaşmış olmaları” olarak tanımlanmıştır.

13. Uzlaştırma, Türkiye’de ilk kez 2005 yılında Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanununda yer almıştır. 26594 Resmi Gazete sayılı 26/07/2007 tarihli Yönetmelik ile, uzlaştırma ile ilgili düzenlemelerin ayrıntısına yer verilmiştir. Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde 10/10/2016 tarihli Bakan Olur'uyla, Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulmuş ve 30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği ile, uzlaştırmacılık kurumu, mülga Yönetmeliğe göre, daha kapsamlı düzenlenmiştir.

14. 26594 Resmi Gazete sayılı 26/07/2007 tarihli mülga Yönetmelik'in 15/1 maddesinde, *hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıların, ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından belirlenen listeye kayıtlı olanlar arasından seçilecekleri* düzenlenmişken, hem 30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 12. maddesinde, hem de 2992 sayılı Adalet Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünden Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 9. maddesine 24/112016 tarihinde eklenen ek fıkra ile “Uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları, görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek,” bendi eklenerek, uzlaştırmacılık kurumu Daire Başkanlığı'nın bünyesinde sisteme oturtulmuştur.

15. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ‘Uzlaştırma’ başlıklı 253. Maddesinin 24. Fıkrası, 24/11/2016 tarihli 6763 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir. İlgili fıkrada, uzlaştırmacıların “avukatlar veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler” arasından görevlendirileceği belirtilmiştir. 30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Yönetmelik'te, ‘hukuk öğrenimi görmüş kişi’ **geniş yorumlamıştır**. Hem 26594 Resmi Gazete sayılı 26/07/2007 tarihli mülga Yönetmelik, hem de 30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Yönetmelik'te, uzlaştırmacı siciline kayıt olabilmenin şartları düzenlenmiş, hukuk

fakültelerinden mezun olmayanlar bakımından “*hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat veya maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olmak*” maddesi her iki Yönetmelik’te de aynı şekilde düzenlenmiştir. Her iki Yönetmelik’te de, uzlaştırmacı olabilecek kişilerin mezun oldukları fakülteler sayma suretiyle sınırlı olarak düzenlenmiştir.

16. Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı’nın cevabi yazısından görüldüğü üzere, yukarıda belirtilen fakültelerden mezun olunmasının yanı sıra, müfredatında *Anayasa Hukuku, Ceza Hukuku (Genel Hükümler), Ceza Hukuku (Özel Hükümler), Ceza Muhakemesi Hukuku, Hukuk Başlangıcı, Hukuka Giriş /Hukukun Temel Kavramları /Temel Hukuk, Ticaret Hukuku, İş Hukuku, Borçlar Hukuku* derslerinden **en az ikisini** görmüş olanların başvurabileceği (2.9. prgrf) belirtilmiştir. Nitekim, uzlaştırmacının üstlendiği işin, yani, uzlaşma teklifinin yapılması, bu teklifin kabulü, müzakere süreçlerinden, edimin belirlenmesine ve sürecin sonuçlanmasına kadar, yeterli ölçüde hukuk nosyonu gerektirdiği açıktır.

17. Kurumumuza, uzlaştırmacılık sınavına girme talebiyle başvuruda bulunan başvuran, 4 yıllık maden mühendisliği ve 4 yıl Açık Öğretim Fakültesi İşletme bölümü mezunu olduğunu, maden mühendisliğinde aldığı derslerden muaf olduğu için işletme bölümünü okurken yalnızca 1 hukuk dersi aldığını, ancak üç hukuk dersini maden mühendisliğinde aldığını ifade etmiştir. Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı’nın cevabi yazısından, muafiyetin nasıl değerlendirildiği görülmüş olup, *ilgilinin, not dökümünde muaf olarak görünen dersi mutlaka daha öncesinde görmüş ve söz konusu dersten başarılı olmuş olmasının* gerektiği belirtilmiştir. Nitekim Daire Başkanlığı’nın belirlediği dersler, bu derslerden alınması gereken asgari sayı, işin niteliği gereği derslerin başarılı bir şekilde tamamlanmış olması gerektiğinin belirtilmesinin, makul olduğu açıktır.

18. Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 05/04/2018 tarih, E:38955 sayılı yazısı (3. prgrf vd.) ile başvuranın yapan İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programında; 2009-2010 Öğretim yılında "Hukuka Giriş" dersini alıp "63", 20102011 öğretim yılında "Ticaret Hukuku" dersini alıp "50", 2011-2012 öğretim yılında "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku" dersini alıp "53" başarı notuyla başarılı olduğu, bu derslerden muaf olmadığı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemiyle öğretim yapan İşletme Fakültesi İşletme Lisans Programında bu dersleri aldığı açıkça belirtilmiştir.

19. Yukarıda açıklanan tüm bu gerekçelerle, 30145 Resmi Gazete sayılı 05/08/2017 tarihli Yönetmelik’te, uzlaştırmacı siciline kayıt olabilecek kişiler arasında, hukuk fakültelerinden mezun olmayanlar bakımından “*hukuk ya da hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat veya maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olmak*” maddesinin düzenlendiği, bu bölümlerden birinden mezun olmanın yanı sıra müfredatında belli hukuk derslerinden eğitim görülüp başarılı olmanın arandığı göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme lisans mezunu olduğu, bu fakültede okurken “Hukuka Giriş”, “Ticaret Hukuku” ve “İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku” derslerini aldığı, bunlardan muaf tutulmayıp başarılı olduğu anlaşıldığından, başvuranın uzlaştırmacılık sınavına girme talebinin reddedilmesinin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

20. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "*İyi yönetim ilkeleri*" başlıklı 6. maddesinde yer verilmiş olup;

21. **Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde;** hem başvuranın dilekçesi hem de şikâyet başvurusunun inceleme ve araştırması kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgeler bakımından idare tarafından süresi içerisinde işlem tesis edildiği; böylece “*makul sürede karar verme ve kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi*” ilkelerine uygun

davranıldığı anlaşılmıştır. Buna karşılık, başvurana iletilen cevabi yazıda, idarenin kararına karşı hangi sürelerde hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmediği anlaşıldığından **“karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine uygun davranılmadığı** tespit edilmiş olup idareye bu ilkeye de uygun davranması önerilmektedir.

22.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

22. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre, **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuranın uzlaştırmacı olmak için aranan şartları taşıdığı göz önünde bulundurularak, uzlaştırmacı olabilmek amacıyla uzlaştırmacılık sınavına girmesi hususunda **ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, Adalet Bakanlığınca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA ve ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi